

Andrzej PACANA, Dominika SIWIEC, Karolina CZERWIŃSKA

ANALIZA WYBRANYCH DZIAŁALNOŚCI PODNOSZĄCYCH BEZPIECZEŃSTWO RUCHU DROGOWEGO NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZKIEGO OŚRODKA RUCHU DROGOWEGO W RZESZOWIE

W artykule dokonano analizy danych statystycznych z 2014-2017 roku pozyskanych z Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego (WORD) w Rzeszowie. Analizie poddano dane odnoszące się do systemu BRD (bezpieczeństwa ruchu drogowego). Przeanalizowano m. in.: liczbę szkoleń dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, liczbę szkoleń doskonalących oraz liczbę szkoleń z doskonalenia zawodowego egzaminatorów. Analiza wykazała dużą liczbę zorganizowanych szkoleń dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, a także sporą liczbę zorganizowanych warsztatów doskonalących kwalifikacje zawodowe egzaminatorów. Analiza i wnioski z niej płynące mogą być przydatne w innych ośrodkach, które chcą wprowadzić nowe kursy i szkolenia dotyczące systemu BRD, a tym samym przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

WSTĘP

W XXI wieku transport jest jednym z ważniejszych elementów, który napędza gospodarkę każdego kraju. Wynika to ze zmian potrzeb i aktywności społeczeństwa, które nieustannie wzrastają. Definiując pojęcie transportu, przyjmuje się, że jest to przemieszczanie ludzi, ładunków jak i innych przedmiotów w przestrzeni z wykorzystaniem właściwych środków przewozowych [1, s. 1895]. Wzrost rozwoju transportu jest jednoczesnym wzrostem liczby wypadków, których powodem może być czynnik ludzki lub czynnik związany ze środkiem przewozowym, a także brak odpowiednich działań zapobiegających. Zauważalny jest wzrost liczby ładunków przewozowych, który ma związek z przewozem materiałów niebezpiecznych, zjawisko to powoduje większe zagrożenie drogowe [4, s. 53]. Dodatkowo, istotnym jest, że połowa towarów przewozowych zaliczana jest do kategorii towarów niebezpiecznych [5, s. 2415].

Systemy w nawiązaniu do transportu drogowego odnoszą się w głównej mierze do szansy usunięcia powstawania wypadków, dzięki przekształceniu infrastruktury drogowej i pojazdów. System bezpieczeństwa ruchu drogowego jest zbiorem m. in. : organizacji i instytucji, czy systemów edukacji, zarządzania i kontroli. Założeniem tego systemu w ujęciu BRD, jest uznanie, że wypadki drogowe są wynikiem złego połączenia występującego pomiędzy elementami systemu, a całym systemem [2, s. 32]. Jednocześnie, bezpieczeństwo w ruchu drogowym powinno być traktowane jako jeden z podstawowych warunków rozwoju społeczeństwa, szczególnie w czasie pojawiających się zmian globalizacyjnych, a tym samym BRD powinno napędzać działania społeczeństwa do edukacji w tym obszarze [3, s. 48].

1. ANALIZA LICZBY DZIAŁAŃ WORD RZESZÓW W SYSTEMIE BRD

1.1. Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020

Głównymi założeniami Narodowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020 przyjętego 20 czerwca 2013 r. przez Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego są m. in. [6]:

- minimalizacja liczby wypadków,
- zmniejszenie o połowę liczby zabitych osób na polskich drogach,
- ograniczenie liczby ciężko rannych o 40%,
- działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa osób uczestniczących w ruchu drogowym,
- działania zwalczające nadmierne prędkości.

Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020 w swej strategii ma ściśle wyznaczone cele – by liczba ofiar śmiertelnych w 2020 roku nie była wyższa niż 2 000, a liczba ciężko rannych 6 900 [6].

Strategia Narodowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020 jest opracowana w sposób kompleksowy, tak by jak nazwa wskazuje poprawić stan bezpieczeństwa polskich dróg w latach 2013-2020. Program ten opiera się na 5 filarach, w których uwzględnia się bezpieczny [6]:

- człowiek,
- droga,
- prędkość,
- pojazd,
- ratownictwo medyczne i opiera powypadkowa.

Programy BRD realizowane są jako programy roczne z określonymi działaniami na dany okres czasu według zasad i celów określonych w Narodowym Programie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020 [6].

1.2. Charakter działalności WORD-U w Rzeszowie na rzecz poprawy stanu systemu BRD

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Rzeszowie nadzoruje Zarząd Województwa Podkarpackiego, a w ramach swej statutowej działalności jest inicjatorem wielu poczynań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Głównymi zadaniami Rzeszowskiego WORD-U jest organizacja i przeprowadzanie egzaminów państwowych, w celu określenia kwalifikacji kandydatów na kierowców pojazdów wszystkich rodzajów kategorii.

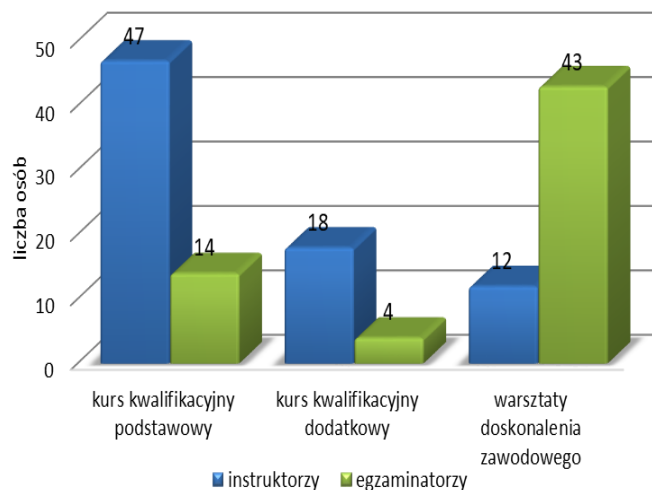
Ośrodek ten odznacza się obszerną działalnością zgodną z zasadami systemu BRD, której celem jest podnoszenie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przeprowadzane są spotkania w szkołach podstawowych, gimnazjalnych oraz średnich, w których uczestniczą dzieci i młodzież szkolna. Spotkania te są priorytetem spośród wszystkich działań systemu BRD Rzeszowskiego WORD-U, gdyż przyczyniają się do wzrostu świadomości o obowiązujących zasadach w ruchu drogowym już u osób będących na etapie wczesnoszkolnym [7]. Organizowane są szkolenia kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego. Dzięki tym szkoleniom, uczestniczący mogą zmniejszyć ilość punktów karnych, które nabyli. Według opinii umieszczonej na stronie internetowej Rzeszowskiego WORD-U [7], rozmowa osób, które niejednokrotnie naruszyły przepisy ruchu drogowego z psychologiem i policjantem (Art. 130 ustawy – Prawo o Ruchu Drogowym) [8], przyczynia się do zmniejszenia liczby przyznawanych punktów licząc od momentu konfrontacji. Dodatkowo, w ramach systemu BRD przeprowadzane są szkolenia doskonalące jak np. szkolenia zawodowe egzaminatorów, bądź osób, którzy dokonują przewozu osób, rzeczy oraz materiałów niebezpiecznych. W zakresie świadczonych usług, znajdują się szkolenia nauczycieli, którzy wydają kary rowerowe dzieciom oraz organizacja konkursów, turniejów i innych działań dotyczących m. in. wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego. W celu rozwoju działań systemu BRD, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Rzeszowie współdziała z także z innymi podmiotami realizującymi zadania w zakresie BRD – policja, straż pożarna, innymi ośrodkami szkolenia kierowców i innymi [7].

1.3. Analiza danych statystycznych z okresu 2014-2017

Dane statystyczne pobrano z Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Rzeszowie w marcu 2018 roku. Udostępnione dane obejmowały informacje z okresu od 2014 do 2017 roku.

Z danych zbiorczych dotyczących liczby przeprowadzonych kursów i szkoleń (tab. 1) wynika, że ponad 4 tysiące osób zostało przeszkolonych w różnych dziedzinach mających wpływ na jakość bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przeprowadzono w sumie, aż 205 kursów, z czego największą liczbę stanowią szkolenia kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego oraz szkolenia dla osób kierujących ruchem drogowym.

Przeszkolono 77 instruktorów jazdy oraz 61 egzaminatorów, z czego zauważono, że instruktorzy w znacznej liczbie poszerzają swoją wiedzę poprzez uczestnictwo w warsztatach doskonalenia zawodowego (rys. 1). Warsztaty te, w WORD Rzeszów, przeprowadzane są w dwuetapowo – teoretycznie i praktycznie. Egzaminatorzy podczas uczestnictwo w zajęciach teoretycznych utralają i uzupełniają swą wiedzę w obszarze m. in.: psychologii, sposobu nauczania kursanta, technik prowadzenia pojazdu, czy bezpieczeństwa ruchu na drodze. Dodatkowo, zostają omówione często występujące błędy egzaminatorów jak i osób egzaminowanych podczas egzaminu państwowego. W części praktycznej, egzaminatorzy pod opieką egzaminatora nadzorującego poddawani są egzaminowi, przeprowadzanemu na takich samych zasadach jak egzamin państwowy [8]. Egzaminatorzy, którzy poddali się warsztatom doskonalenia zawodowego jest w stanie w lepszym stopniu ocenić umiejętności osoby zdającej egzamin państwowy na prawo jazdy. Warsztaty te (i egzaminatorzy biorący czynny w nich udział) w dużym stopniu przyczyniają się do liczby zmniejszenia zagrożeń na drodze, a tym samym mogą poprawić bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Rys. 1. Liczba przeszkolonych instruktorów oraz egzaminatorów w WORD Rzeszów w 2014-2017 r.

Duża liczba osób poddała się kursowi, dzięki któremu może uzyskać kwalifikacje instruktora szkolącego przyszłych kierowców. Oprócz tego odnotowano wielu instruktorów, którzy chcieli odświeżyć i poszerzyć swoją wiedzę, przez co poddali się dodatkowemu kursowi kwalifikacyjnemu, a także uczestniczyli w warsztatach doskonalenia zawodowego.

Przeprowadzono 77 szkoleń, w których uczestniczyło 1 372 osoby, a tym samym nabyły one kwalifikacje do kierowania ruchem drogowym (rys. 2). Zauważono, że szkolenia te, były najbardziej

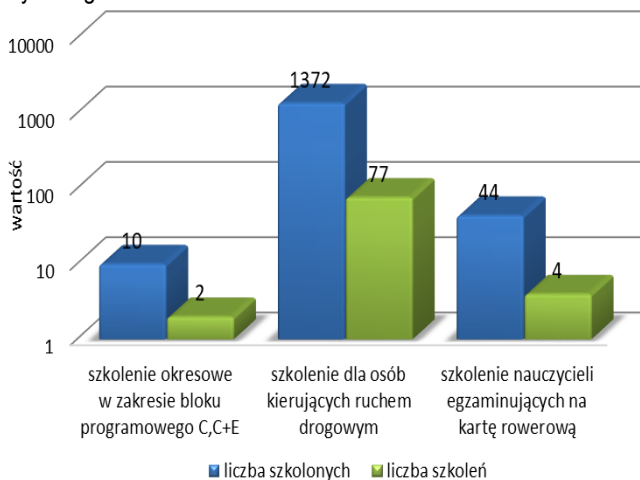
Tab. 1. Liczba przeszkolonych osób w WORD Rzeszów 2014-2017

Rodzaj kursów lub szkoleń	Liczba kursów	Ilość osób		Liczba zaświadczeń		
		szkolonych	rezygnacja	wydanych	anulowanych	duplikatów
Kurs kwalifikacyjny dla instruktorów - podstawowy	3	47	0	47	0	0
Kurs kwalifikacyjny dla instruktorów - dodatkowy	3	18	0	18	0	0
Warsztaty doskonalenia zawodowego instruktorów	1	12	0	12	0	0
Kurs kwalifikacyjny dla egzaminatorów - podstawowy	1	14	0	14	0	0
Kurs kwalifikacyjny dla egzaminatorów - dodatkowy	3	4	0	4	0	0
Warsztaty doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów	2	43	0	43	0	0
Szkolenie okresowe w zakresie bloku programowego C,C+E	2	10	0	10	0	0
Szkolenie kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego	86	2180	3	2169	5	1
Kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej	23	310	0	307	3	0
Szkolenie dla osób kierujących ruchem drogowym	77	1372	0	1362	0	0
Szkolenie nauczycieli egzaminujących na kartę rowerową	4	44	0	44	0	0
RAZEM	205	4054	3	4030	8	1

popularne i oblegane, w porównaniu do liczby organizowanych szkoleń okresowych z zakresu bloku programowego C,C+E, a także liczby szkoleń przeznaczonych dla nauczycieli egzaminujących na kartę rowerową.

Oprócz tego, w WORD Rzeszów przeprowadzone zostały szkolenia okresowe w zakresie bloku programowego C,C+E, a także szkolenia dla nauczycieli egzaminujących na kartę rowerową. W szkoleniach tych w przeciągu 2014-2017 roku brało udział łącznie 54 osoby. Wynioskowano, że nauczyciele chcą zwiększać swe kompetencje, a także mieć wpływ na stan nauczania jazdy rowerowej, a tym samym na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Osoby, które odbyły szkolenie w celu nabycia kwalifikacji do kierowania ruchem na drodze, zostały zapoznane z głównymi zasadami bezpieczeństwa panującymi w ruchu drogowym, a także możliwymi zagrożeniami.

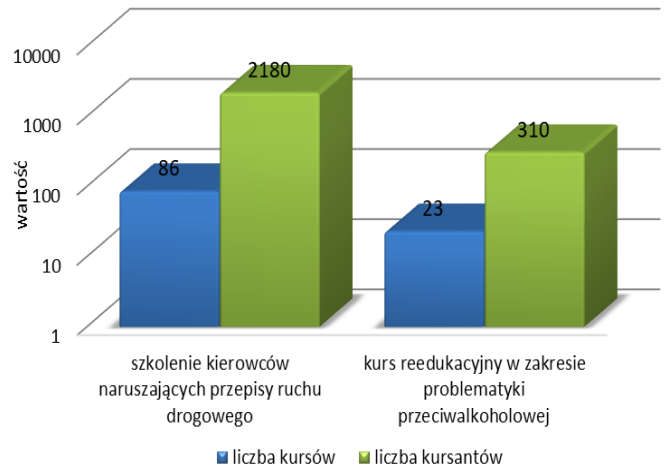

Rys. 2. Liczba przeszkolonych osób i liczba przeprowadzonych szkoleń danej kategorii w WORD Rzeszów w 2014-2017.

Oprócz tego, uczestników szkoleń uświadomiono jaki rodzaj i znaczenie ma wykonywanie tego typu obowiązków oraz na jakie utrudnienia w ruchu drogowym muszą być przygotowani. Szkolenia te wyczuły kursantów na zagrożenia związane z wysokimi prędkościami pojazdów, a także ważności utrzymywania bezpiecznych odległości w przypadku chęci nagłego zatrzymania pojazdu. Pomijając powyższą tematykę, zakres szkoleń obejmował wiele innych zagadnień, które miały związek z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego [8].

WORD Rzeszów w swej ofercie, oprócz powszechnie znanego egzaminowania przyszłych kierowców, zajmuje się także innymi działaniami, które mogą mieć duży wpływ na poprawę systemu BRD. Przeprowadzane są szkolenia dla kierowców, którzy naruszyli przepisy ruchu drogowego, a także kursy reedukacyjne w zakresie problematyki przeciwalkoholowej.

Łącznie zarejestrowano w 2014 – 2017 roku – 2 180 osób, które wzięły udział w jednym z 86 zorganizowanych szkoleń dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego (rys. 3). Szkolenia te, oprócz korzyści ze strony merytorycznej, umożliwiły uczestnikom pomniejszenie liczby punktów karnych zdobytych ze względu na popełnione wykroczenia w ruchu drogowym. W szkoleniach tych, głównym punktem była rozmowa kierowców z psychologiem i policjantem. Szkolenia te są dobrym sposobem na uświadamianie kierujących, co do konieczności przestrzegania przepisów drogowych i zachowań z tego płynących. Jak informuje WORD w Rzeszowie, uczestnicy po odbyciu tego typu szkoleń, nie popełniają tylu wykroczeń, przez co zasadnym jest uznanie, że są one potrzebne z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego [8].

Rys. 3. Liczba przeszkolonych osób i liczba przeprowadzonych kursów/szkoleń w WORD Rzeszów w 2014-2017.

Dodatkowo, przeprowadzono 23 kursy reedukacyjne w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii, w których uczestniczyło łącznie 310 osób (rys. 3). W kursach tych uczęszczaly osoby, które prowadziły pojazd w stanie nietrzeźwości, bądź po spożyciu alkoholu lub środka o podobnym działaniu. Osoby te otrzymały odpowiednie skierowanie na tego typu kurs [8].

PODSUMOWANIE

W Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Rzeszowie przeprowadzane są egzaminy państwowe, po zdaniu których można nabyć uprawnienia do kierowania pojazdem z danej kategorii. W ciągu ubiegłych czterech lat, przeszkolono 43 egzaminujących, których wiedzę odświeżono poprzez organizację warsztatów doskonalenia zawodowego. Można wnioskować, że egzaminatorzy chcą się rozwijać, przypominając sobie zasady egzaminowania osób na prawo jazdy, a także móc odpowiednio reagować w momencie wystąpienia sytuacji niebezpiecznych na drodze. Działania te mogą świadczyć o dużej odpowiedzialności osób chcących brać udział w tego typu warsztatach, a także wysokiej świadomości wynikającej z koniecznego doskonalenia swych umiejętności, które mogą wspomóc w podwyższeniu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Oprócz tego, w WORD Rzeszów w okresie 2014 – 2017 roku, przeszkolono 47 osób, które uzyskały podstawowe kwalifikacje instruktora. Znaczna liczba osób, została przeszkolona na okresowych szkoleniach w zakresie bloku programowego C,C+E (10 osób), a także na szkoleniach zorganizowanych dla osób kierujących ruchem drogowym (1 372 osoby). Ponadto, 44 osoby uzyskały kwalifikacje do egzaminowania na kartę rowerową. Zorganizowano 86 szkoleń dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, w których uczestniczyło łącznie 2 180 osób. Warsztaty te przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, a dowodem jest zmniejszona liczba wykroczeń i punktów karnych u osób, które w tych warsztatach uczestniczyły [8]. Analiza danych statystycznych wykazała, że działalność WORD Rzeszów w dużej mierze ma wpływ na poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego, a świadczone przez ośrodek usługi służą szkoleniami dużej liczbie osób.

BIBLIOGRAFIA

1. Bril J., Łukasik Z., Bezpieczeństwo transportu, „Autobusy – Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe”, 2013, nr 3.

- Jamroz K., Kastner M., Rozwój systemu bezpieczeństwa, „Transport miejski i regionalny” 2006, nr 7/8.
- Łukasik Z., Bril J., Bril D., Zagrożenia związane z transportem drogowym, „Autobusy – Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe”, 2013, nr 3.
- Urban J., Szylar K., Bezpieczeństwo przy transporcie towarów niebezpiecznych, „TransLogistics”, 2014.
- Sadowski J., Bezpieczeństwo transportu drogowego ładunków niebezpiecznych, „Logistyka”, 2011, nr 3.
- <http://www.krbrd.gov.pl/> (data dostępu: 13.03.18r.)
- <https://prawo.money.pl/kodeks/drogowy> (data dostępu: 13.03.18r.)
- <http://www.word.rzeszow.pl/> (data dostępu: 13.03.18r.)

Analysis of selected activities raising safety road traffic on the example of the Voivodeship Training Centre for Drivers in Rzeszow

The article analyzes statistical data from 2014-2017 obtained from the Voivodeship Training Centre for Drivers (WORD) in Rzeszow. Analyzed the data related to the road

safety system. Analyzed among other things, the number of trainings for drivers violating road traffic regulations, the number of training courses and the number of training courses in professional development of examiners. The analysis showed a large number of organized trainings for drivers violating road traffic regulations, as well as a large number of organized workshops perfecting the professional qualifications of examiners. The analysis and conclusions flowing from it may be useful in other training centre for drivers that want to introduce new courses and trainings on the road safety system, and thus contribute to improving road safety.

Autorzy:

dr hab. inż. **Andrzej Pacana**, prof PRz – Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza. Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa
inż. **Dominika Siwiec**
mgr inż. **Karolina Czerwińska** – Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza. Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa

JEL: R41 DOI: 10.24136/atest.2018.061

Data zgłoszenia: 2018.05.21 Data akceptacji: 2018.06.15